

Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Instruks 8

Permanent ekstensivering

Instruks for gennemførsel af kontrolbesøg hos ansøgere med permanent ekstensivering

Marts 2025, version 1

Dokumentinfo:

Dokumenttype:	Instruks, kontrolinstruks
Klassifikation:	Arbejdsbrug
Dataejer:	HENVOR
Forfatter:	ELSHAN
Godkender(e):	KAKJ
Ikrafttrædelsesdato:	28-03-2025
Dato for næste revision:	20-03-2026

Revisionshistorik:

Dato	Noter	Forfatter(e)	Godkendelse
10-02-2025	Instruks i høring ved Landbrugsstøtte og Geodata	ELSHAN	KAKJ
19-03-2025	Instruks godkendt i Team Kontrol og Support	ELSHAN	KAKJ

Redaktion: Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Tekst: Team Kontrol & Support, Regional Kontrol

Foto: Regional kontrol

ISBN: 978-87-85306-81-4
Workzone nr.: 25-13-000003

Indhold

1.	INDLEDNING	4
1.1	Kontrolopgaven	4
2.	MANGLER I ANSØGNINGEN	5
2.1	Ejerskab	5
2.2	Svig og omgåelse	5
2.3	Mindste areal	5
3.	IKKE LANDBRUGS- ELLER NATURAREAL	5
	Rekreative arealer	6
4.	IKKE-TILSKUDSBERETTIGEDE AREALER	7
5.	TILSKUDSBERETTIGET AREAL	8
5.1	Småbiotoper	8
6.	PLANTEDÆKKE	8
6.1	Undtagelse fra forbud om jordbearbejdning - Hjemmehørende arter	8
6.2	Vedvarende energianlæg - solceller og vindmøller	9
6.3	Ikke tilladte aktiviteter	9
7.	FORBUD	10
7.1	Forbud mod omlægning	10
7.2	Forbud mod tilførsel af gødsning	10
7.3	Forbud mod tilførsel af jordforbedringsmidler	10
7.4	Forbud mod tilskudsfodring	11
7.5	Forbud mod erosion	11
8.	SAMMENHÆNG TIL ANDRE ORDNINGER	11
9.	RETSGRUNDLAG	13
9.1	EU-regler	13
9.2	Danske regler	13
10.	BILAG 1. ANBEFALEDE HJEMMEHØRENDE PLANTEARTER TIL UDSÅNING	14

1. Indledning

Formålet med ordningen er at give tilskud til at varigt ekstensivere landbrugsarealer med henblik på at reducere udledningen af drivhusgasser, begrænse kvælstofudvaskningen og forbedre biodiversiteten på arealerne. Ordningen er en etårig LDP-ordning under Landdistriktsprogrammet.

Permanent ekstensivering kan kombineres med følgende ordninger på samme areal:

- Grundbetaling
- Ø-støtte
- Rydning og forberedelse til afgræsning
- Pleje af græs- og naturarealer

Vejledende kontrolltidspunkt: 1. april - 1. juni.

Du skal kontrollere, at arealet som udgangspunkt er et græs- eller naturareal, og at tilsagnsforpligtigelserne for permanent ekstensivering er overholdt.

1.1 Kontrolopgaven

Permanent ekstensivering søges i særligt skema, som ligger udenfor Fællesskemaet. Kontrolopgaven ligger i Sagsbehandlerportalen. Kontrolsagen ligner i sin opbygning arealkontrolsager på ansøgninger i Fællesskemaet.

Fremsøgning af kontrolsag

Du kan søge kontroller med permanent ekstensivering frem i Sagsbehandlerportalen.

Ordning = Kontrolbesøg – Permanent ekstensivering

Sagstype = Arealkontrol

Tilsagn og kort

Tilsagnskort ligger på kontrolsagen på Sagsbehandlerportalen. Du skal altid orientere dig om tilsagnsforpligtigelserne inden kontrolstart. Arealerne skal leve op til forpligtigelserne listet i tabel 1.

Tabel 1: Oversigt over tilsagnsforpligtigelser for arealer under permanent ekstensivering

Forpligtigelse
Arealet skal permanent henligge som ekstensivt græs- eller naturareal
Arealet må ikke omlægges
Arealerne må ikke tilføres gødning, bortset fra den gødning, der efterlades af græssende husdyr.
Arealerne må ikke tilføres jordforbedringsmidler.
Arealerne må ikke tilføres plantebeskyttelsesmidler.
Arealerne må ikke anvendes til etablering af skov eller energi-, lav- eller stævningsskov.
Skov på arealerne må ikke anvendes til skovproduktion.
Arealerne må ikke anvendes til dyrkning af afgrøder, herunder ikke til frøproduktion, dyrkning af energiafgrøder, prydvækster, pyntegrønt eller juletræer, samt anden skovproduktion.
Ved græssende dyr på arealerne, skal overgræsning undgås og plantedækket opretholdes.

Der må ikke tilskudsfodres på arealerne. Omfatter også tilskudsfodring af vildt. Tilskudsfodring af kalve under 6 måneder i kalveskjul og halm til strøelse er dog tilladt. Mineraler betragtes ikke som tilskudsfoder.
Aktiviteter, bortset fra afgræsning, som ejere og forpagtere iværksætter eller tillader på den del af arealerne, der ligger nærmere end 5 meter fra åbne vandløb, søer over 100 m ² og kystlinjer, skal udføres på en måde, der ikke medfører erosion af nævnte del af arealerne. Afstanden regnes fra vandløbets eller søens øverste kant eller for så vidt angår kystlinjer fra årets normale højeste vandstandslinje.
Kontrolmyndigheden skal have adgang til arealerne i forbindelse med kontrol.
På arealer med en HNV-værdi på under 5, jf. https://kort.lbst.dk/441 , er omlægning og jordbearbejdning tilladt i tilsagnsperioden (2025) ved etablering af en frøblanding bestående af hjemmehørende plantearter.
Tilsagnshaver skal opfylde krav til information, herunder logo på erhvervsmæssig hjemmeside
Tilsagnshaver skal godkende og underskrive servitutten senest 4 uger efter, at Styrelsen har oprettet servitutten.

Du kan få overblik over ansøgers arealer ved at åbne IMK og trykke på "Bedriftsoplysninger".

Opmåling af arealer er beskrevet i Guide til IMK i marken. Du kan finde guiden på iPadportalen.

Dispensationer

Hvis ejer i forbindelse med kontrolbesøget gør opmærksom på, at der er opnået dispensation, og du ikke kan finde dispensationen i Sagsbehandlerportalen, skal du bede om, at se dispensationen. Tag et billede af dispensationen så dokumentationen indlæses i IMK. Du skal gennemføre kontrollen uden hensyn til eventuel dispensation. Arealtilskud samler alle oplysninger i sagen inden afgørelse. Kontakt Vagttelefonen, hvis du er i tvivl om dispensationer.

Du skal registrere, at ansøger har fremvist dokumentation for, at ansøger har fået dispensation eller force majeure. Det gør du ved at sætte flueben i feltet 'Dispensation/ Force majeure fremvist' på fanen 'Besøgsdata' i kontrolopgaven. Bemærk, at det ikke er nok, at der er indsendt en dispensationsansøgning. Den skal være sagsbehandlet og givet

2. Mangler i ansøgningen

2.1 Ejerskab

Som udgangspunkt bliver ejerskab kontrolleret administrativt. Hvis der opstår tvivl om ejerskab under kontrollen, skal du kontakte vagttelefonen.

2.2 Svig og omgåelse

I forbindelse med kontrolbesøg kan du støde på forhold, der tyder på, at en ansøger bevidst forsøger at få udbetalt tilskud, ansøger ikke er berettiget til.

Det er vigtigt at registrere mistanke om svig, så der kan følges op på mistanken ved en særskilt undersøgelse. Kontakt vagttelefonen, hvis du støder på omtalte forhold.

Du må ikke oplyse ansøger om, at der er mistanke om svig.

2.3 Mindste areal

Der skal samlet søges permanent ekstensivering til mindst 0,3 ha. Det betyder, at der godt kan søges permanent ekstensivering til arealer mindre end 0,3 ha, men arealet skal være sammenhængende med et andet areal, som tilsammen minimum udgør 0,3 ha.

Se nærmere vedrørende kontrol af mindste arealer i instruks 2 – afsnit 5.

3. Ikke landbrugs- eller naturareal

Arealer, som ikke er landbrugs- eller naturarealer, er ikke tilskudsberettiget. Ikke landbrugs- eller naturarealer er opdelt i følgende kategorier: Menneskeskabte konstruktioner, træer og skov og oplagring.

Menneskeskabte konstruktioner

Der er enkelte tilladte menneskeskabte konstruktioner på arealer med permanent ekstensivering. De omfatter paddeskrab og placering af store sten, hvis det har biodiversitetsmæssige formål for eksempel til padder. Det er også tilladt at vedligeholde eksisterende dræn.

Menneskeskabte konstruktioner som veje, bygninger udover læskur til græssende dyr, befæstede stier, elmast, vindmølleanlæg inkl. tilkørselsveje, gårdspladser, p-pladser mm. er ikke landbrugsarealer og dermed ikke tilskudsberettigede.

Konstaterer du på kontrollen, at arealet ikke er et landbrugs- eller naturareal på grund af menneskabte konstruktioner, skal du vælge en af følgende observation i IMK:

- Befæstet vej eller markvej (3.1.1)
- Bygning/anlæg (3.1.3)
- Stendige/jorddige o.l. (3.1.5)
- Råstofgrav (3.1.6)
- Containerplads (3.1.7)
- Elmast (3.1.9)
- Landingsbane (3.1.11)
- Menneskeskabt konstruktion i kanten af markblokken (under 100 m² – ned til 10 m²) (3.1.12)

Træer og skov

Tilsagnsarealer må ikke være skov ved indgåelse af tilsagn. Arealet betragtes som skov, hvis det opfylder følgende betingelser: mindst 0,5 ha er bevokset med træer der er højere end 5 m og med kronedækningsgrad på mindst 10 % eller træer, der kan nå disse tærskler. Naturlig tilgroning med træer og buske efter tilsagnsstart er tilladt. Det betyder at nyplantet skov med små træer også er skov.

Konstaterer du på kontrollen, at plantedækket består af træer der opfylder definition for skov, som beskrevet ovenover, skal du måle op og vælge følgende observation i IMK:

- Der er skov på arealet ved tilsagnsperiodens begyndelse (3.2.5)

Arealer med tilsagn må ikke anvendes til produktionsskov, herunder energi-, lav- eller stævningskov.

Konstaterer du på kontrollen, at der er etableret skov på arealet med tilsagn, skal du måle op og underkende med den relevante observation:

- Arealet er tilplantet med etablering af læhegn eller vildtremiser o.lign. (3.2.6)
- Forbud mod etablering af skov, lavskov, stævningskov eller energiskov er ikke overholdt (3.2.7)

Beskriv i bemærkningen hvilken type etablering, du har konstateret.

Rekreative arealer

Anvendes tilsagnsarealet til rekreative forhold der hindre opretholdelsen af plantedækket som et græs- og naturareal, kan det ikke indgå i tilsagnsarealet. Ligesom på grundbetaling er følgende aktiviteter tilladte, hvis plantedækket er opretholdt: jagt, trampestier og privat ikke-organiseret ridning.

Haver, parker o.l.

Private haver og fællesarealer anvendt til rekreativt formål for boligejere og beliggende i umiddelbar tilknytning til bebyggelse, ofte indeholdende permanente installationer som gynger, sandkasse eller fliser, eller fungerer som urtehave, er ikke tilskudsberettigede landbrugsarealer.

Parker i form af store havelignende arealer med offentlig adgang til brug for rekreative formål er ligeledes ikke tilskudsberettigede landbrugsarealer. Ovenstående er oftest kendetegnet ved, at slåningen af græsset sker af hensyn til det æstetiske udtryk, og for at folk kan færdes på arealet. Slåningen sker endvidere så hyppigt, at arealet ikke kan betragtes som et naturareal.

Du skal underkende haver, parker, dyreparker, køkkenhaver og lignende, hvis arealet er end 100 m² med følgende observation:

- Have, park og lign. (3.4.1)

Beskriv i bemærkningen til observationen, hvorfor du mener at der er et rekreativt areal.

Ridebane, golfbane eller crossbane

Ved crossbaner kan arealet rundt om selve "sporet", hvor der bliver kørt, vil være tilskudsberettiget.

Ved golfbaner dyrkes græsset med en specialblanding af langsomt voksende græs. Slåningen af græsset sker af hensyn til golfspillet, og arealet har permanente installationer.

Ved ridebaner kan plantedækket af græs være holdt kort eller anlagt med grus eller lignende, der gør at arealet ikke kan betragtes som et græs- og naturareal.

Hvis du konstaterer, at arealet søgt med tilsagn anvendes til rekreative formål, ridebane, golfbane eller crossbane, skal du underkende arealet med en af følgende observationer:

- Ridebane (3.4.2)
- Golfbane (3.4.3)
- Crossbane (3.4.4)

Beskriv i bemærkningen til observationen, hvorfor du mener at der er et rekreativt areal.

Vand

Tilsagnsarealer med permanent ekstensivering må ikke indgå i minivådområder og omkringliggende arealer. Dette kontrolleres administrativt.

Konstaterer du, at tilsagnsarealer indgår i et minivådområde eller et areal omkring et minivådområde, skal du måle op og vælge følgende observation i IMK:

- Arealet indgår i minivådområde eller et omkringliggende areal om et minivådområde (3.7.2)

Beskriv i bemærkningen til observationen, hvorfor du mener at det er et minivådområde.

4. Ikke-tilskudsberettigede arealer

Ansøger kan ikke søge permanent ekstensivering til arealer, der er omfattet af en regulering, forbud eller lignende, som betyder, at ansøger ikke må tilføre gødning, pesticider eller omlægge arealet. Det samme gælder hvis der er indgået en frivillig aftale om at dyrke et areal uden pesticider, gødning og omlægning.

Ansøger kan ikke få tilsagn til permanent ekstensivering til arealer, som er omfattet af ovennævnte restriktioner. Det drejer sig om følgende arealer:

- Registreret som § 3- Natur
- 3-meters bræmmer
- 25-meter beskyttelseszoner omkring vandboringer
- GLM-fortidsminder
- GLM-søer
- omfattet af fredning med fredningsbestemmelser, der kan omfatte forbud, der udelukker arealet fra tilskud
- aftale om grundvandsbeskyttelse eller lignende med regulering, der kan omfatte forbud, der udelukket arealet fra tilskud

Der kan også være andre reguleringer. De bliver kontrolleret administrativt.

5. Tilskudsberettiget areal

Ansøger kan kun søge permanent ekstensivering til arealer, som har været anmeldt i fællesskemaet i mindst et år i perioden 2021-2023 og samtidig er oplistet som en tilskudsberettiget afgrøde under permanent ekstensivering jf. bilag 1 og 2 til bekendtgørelse om permanent ekstensivering. Det er ikke et krav, at ansøger har søgt grundbetaling i perioden 2021-2023 til de arealer, som ansøger søger permanent ekstensivering til.

Det tilskudsberettigede areal er hele marken. Du kan se en oversigt over arealer i kontrolgrundlaget.

5.1 Småbiotoper

Ansøger kan anvende dele af omdriftsareal til permanent ekstensivering som småbiotoper til opfyldelse af GLM 10. Småbiotopen må udgøre maksimalt 20 % af marken. Læs mere i kapitel 9 om sammenhæng til andre ordninger og læs mere om småbiotoper i Instruks 11.

6. Plantedække

Tilsagnsarealer med permanent ekstensivering skal, uanset hvad der tidligere har været på arealet, henligge som et ekstensivt græs- eller naturareal i tilsagnsperioden og efter. Plantedækket kan godt bestå af naturligt fremspirede planter.

Arealerne kan anvendes til at tage slæt eller til afgræsning. Der må ikke forekomme overgræsning, som medfører at plantedækket ikke kan opretholdes. Det er også muligt for ejer i 2025 at tage et slæt af afgrøden, hvis der var en afgrøde på marken d. 1. januar 2025.

Ansøger må ikke anvende tilsagnsarealer til dyrkning eller produktion af for eksempel:

- Almindelige landbrugsafgrøder
- Frø
- Energiafgrøder
- Prydvækster
- Pyntegrønt
- Juletræer
- skovproduktion

Se også afsnit 7.1.

Konstaterer du på kontrollen, at tilsagnsarealet ikke henligger som et ekstensivt græs- eller naturareal, eller der ikke er taget et slæt af en afgrøde, skal du måle op og oprette følgende observation i IMK:

- Arealet er anvendt til dyrkning af afgrøder mv. (4.1.1)

Beskriv i bemærkningen til observationen, hvorfor du mener, at der er sket dyrkning på arealet.

Konstaterer du på kontrollen, at plantedækket ikke er overholdt på grund af overgræsning, skal du måle op og oprette følgende observation i IMK:

- Bar jord som følge af overgræsning (4.1.2)

Beskriv i bemærkningen til observationen, hvorfor du mener, at der er sket overgræsning.

6.1 Undtagelse fra forbud om jordbearbejdning - Hjemmehørende arter

Det er muligt for ansøger at jordbearbejde og udså en blanding af hjemmehørende arter på tilsagnsarealer i 2025. Der er tale om en undtagelse fra forbud mod jordbehandling, hvis formålet er at fremme biodiversiteten på arealerne. Ansøger er omfattet af undtagelse under forudsætning af, at flere betingelser er opfyldt.

For at ansøger må jordbehandle og udså hjemmehørende arter, skal HNV-værdi for arealet være under 5. Du kan finde oplysninger om HNV-værdier for arealer i IMK. Informationen ligger i laget "Naturudpegninger" i Arealkontrol. Se figur 8.x

Figur 8.x. Kortlaget "Naturudpegninger" med HNV-værdi

Ansøger må udså hjemmehørende arter. Bilag 1 til denne instruks rummer en liste over anbefalede hjemmehørende arter/urter til ud såning. Ansøger kan også anvende høslæt materiale fra egnede donorarealer med henblik på at sprede frø.

Er du i tvivl om, hvorvidt en art, der ikke er på listen i bilag 1, er hjemmehørende eller ej, kan du slå den op i databasen arter.dk. Her kan du under 'Herkomst' se, om den har en 'Naturlig forekomst' eller f.eks. er 'Introduceret' (ikke-hjemmehørende) eller 'Invasiv' (ikke-hjemmehørende).

Hvis du på kontrollen konstaterer, at ansøger har foretaget jordbehandling på arealer, som har en HNV-værdi over 5, skal du måle op og oprette følgende observation i IMK:

- Der er foretaget jordbehandling på arealer med HNV- værdi > 5 (4.1.3)

Hvis du på kontrollen konstaterer, at ansøger ikke har udsået hjemmehørende arter/ urter eller anvendt hø-slæt materiale fra egnede donor-arealer, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Der er udsået en blanding af ikke-hjemmehørende arter (4.1.4)

Beskriv i bemærkningen til observationen, hvorfor du mener, at den udsået blanding ikke består af hjemmehørende arter.

6.2 Vedvarende energianlæg - solceller og vindmøller

Der må ikke være opsat anlæg til vedvarende energianlæg, solceller eller vindmøller eller påbegyndt anlægsarbejde med opsætning af solceller på arealet ved tilsagnsperiodens start den 1. januar 2025

Det er muligt at etablere solceller på arealer med permanent ekstensivering efter 1. januar 2025, under forudsætning af dels godkendelse fra relevante myndigheder, dels at de tinglyste forbud overholdes efter etableringen af solceller.

Hvis du på kontrollen konstaterer, at der er etableret vedvarende energianlæg på et areal med permanent ekstensivering før 1. januar 2025, skal du oprette følgende observation i IMK på arealet med solcellerne:

- Der er etableret anlæg til vedvarende energi ved tilsagnets begyndelse (3.1.15)

6.3 Ikke tilladte aktiviteter

Konstaterer du på kontrollen, at der er aktiviteter på arealet - for eksempel oplagring -, der ødelægger plantedækket, skal du måle op og oprette følgende observation i IMK:

- Ikke godkendt plantedække (4.1.5)

Beskriv i bemærkning til observationen, hvilke aktiviteter du har konstateret.

7. Forbud

Forbuddene på denne ordning fremgår af en servitut - tinglyste bestemmelser - på arealet.

Du skal derfor kontrollere, om de tinglyste bestemmelser er overholdt. Ved overtrædelse af forbuddene skal du skrive i bemærkningsfeltet til observationen i IMK, at de tinglyste bestemmelser ikke er overholdt.

7.1 Forbud mod omlægning

Arealer omfattet af permanent ekstensivering må ikke dyrkes. Du skal kontrollere ved besigtigelse, at arealerne omfattet af tilsagnet ikke er dyrket.

Der er dog en undtagelse til det generelle forbud mod omlægning. Se afsnit 6.1 om hjemmehørende arter. Ligesom ansøger i 2025 må høste evt. vintersæd som grønkorn, og derefter lade være græsareal. Det er ikke tilladt at lade afgrøden stå til modenhed og høste.

Konstaterer du på kontrollen, at der er arealer som er omlagt, skal du måle op vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er omlagt (5.1.1)

Beskriv i en bemærkning, hvorfor du mener, at arealet er omlagt.

7.2 Forbud mod tilførsel af gødskning

Arealer omfattet af permanent ekstensivering må ikke få tildelt gødning ud over den gødning, der evt. efterlades af græssende husdyr. Du skal kontrollere ved besigtigelse, at arealerne omfattet af tilsagnet ikke har fået tildelt gødning.

Du skal ved besigtigelse kontrollere, at arealerne ikke er tilført gødning. Du kan ved kontrollen af marken kigge efter opgravet sediment/sand fra vandløb, sandfang og lignende materialer, uopløste gødningskorn, kasserede fodermidler eller kørespor, som følge af udbringning af gødning. Gødningsforbuddet omfatter ikke jordforbedringsmidler, der er separat reguleret, se næste afsnit (7.3).

Hvis du på kontrollen konstaterer arealer, hvor der er tilført gødning, skal du måle op vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er gødsket (5.2.1)

Beskriv i en bemærkning, hvorfor du mener, at arealet er gødsket.

7.3 Forbud mod tilførsel af jordforbedringsmidler

Arealer omfattet af permanent ekstensivering må ikke få tildelt jordforbedringsmidler, herunder kalk.

Du skal ved besigtigelse kontrollere, at arealerne ikke er tilført jordforbedringsmidler.

Hvis du på kontrollen konstaterer arealer, hvor der er tilført jordforbedringsmidler, skal du måle op og vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er tilført jordforbedringsmidler (5.3.1)

Beskriv i bemærkning til observationer, hvad du har konstateret på marken.

7.4 Forbud mod tilskudsfordring

Det er ikke tilladt, at tilskudsfodre dyrene på arealer under ordningen permanent ekstensivering. Forbuddet gælder også tilskudsfodring af vildt for eksempel rådyr, ænder og fasaner. Mineraler anses ikke som tilskudsfoder. Håndfodring som lokkemiddel og fodring i kalveskjul til kalve under seks måneder anses heller ikke for tilskudsfodring.

Der må gerne gives halm til strøelse. Fodring af dyrene med halm, for eksempel ved at der sættes en hel halmballe (hvor båndene ikke er skåret over) ud på arealet, vil blive betragtet som tilskudsfodring. Fodring med hø og andet stråfoder betragtes også som tilskudsfodring.

Hvis du konstaterer, at der er tilskudsfodret på arealet, skal du underkende hele marken, hvorpå der er søgt permanent ekstensivering. Vær opmærksom på, at du skal vælge forskellige observationer afhængigt af, om der er tilskudsfodret med ensilage og kraftfoder eller hø, halm og wrap. Du skal vælge relevant observation i IMK:

- Forbud mod tilskudsfodring ikke overholdt – fodret med kraftfoder, korn eller foderpiller mv. (5.4.1)
- Forbud mod tilskudsfodring ikke overholdt – fodret med halm, hø eller ensilage (5.4.2)

7.5 Forbud mod erosion

Der må ikke forekomme aktiviteter som kan medføre erosion på arealer med tilsagn om permanent ekstensivering. Afgræsning er dog undtaget herfra.

Det betyder at aktiviteter, der bliver iværksat på arealer med permanent ekstensivering skal udføres på en måde som ikke medfører erosion på arealer nærmere end 5 m fra åbne vandløb og søer over 100 m².

Afstanden regnes fra vandløbets eller søens øverste kant eller kystlinjer. Det kan for eksempel være kørsel med tunge maskiner.

Hvis du på kontrollen konstaterer en aktivitet, der har medført jorderosion, skal du måle op og underkende med følgende observation i IMK:

- Aktiviteter, der medfører erosion (5.5.1)

8. Sammenhæng til andre ordninger

Tilskud til permanent ekstensivering kan kombineres med grundbetaling, herunder også småbiotoper, Pleje af græs og Ø-støtte.

Det er muligt for ansøger at indberette op til 20 procent af marken som småbiotop under grundbetalingen, dog må den enkelte småbiotop maksimalt være 1 ha. Denne ordning følger her reglerne for grundbetaling.

Det er ikke muligt at søge permanent ekstensivering til arealer, der er omfattet af tilsagn per. 1. januar 2025 på følgende:

- Økologisk Arealtilskud (tilsagnstype 36 og 37) – Vær dog opmærksom på, at ansøger kan omdanne tilsagnet til permanent ekstensivering

Fastholdelse af vådområder (tilsagnstype 50, 55, 74, 75 og 76)

- Fastholdelse af naturlige vandstandsforhold (tilsagnstype 77)
- Fastholdelse af lavbundsområder (tilsagnstype 78)
- Etablering af vådområder (tilsagnstype 13)
- Miljøvenlig drift af vådområder (tilsagnstype 16)
- Tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter (Engangskompensation)
- Minivådområder (inkl. omkringliggende arealer. (Du kan dog godt søge til drænopland)
- Tilsagn om skovrejsning

Ansøger kan heller ikke søge permanent ekstensivering til arealer, hvis ansøger søger om tilskud fra ordningerne herunder i 2025:

- Økologisk arealstøtte
- Biodiversitet & Bæredygtighed
- Varieret planteproduktion
- Miljø- og klimavenligt græs
- Måltet kvælstofregulering

9. Retsgrundlag

Her kan du læse de reglerne, der er forudsætningen for permanent ekstensivering.

9.1 EU-regler

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL)

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik mv.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/ 679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse)

Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem, betingelserne for afslag eller tilbagetrækning af betalinger og administrative sanktioner vedrørende direkte betalinger, støtte til udvikling af landdistrikterne og krydsoverensstemmelse.

9.2 Danske regler

Bekendtgørelse nr. 984 af 26. august 2024 om tilskud til permanent ekstensivering

Bekendtgørelse nr. 114 af 6. februar 2020 om lov om Landdistriktsfonden

Lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven)

Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 om forvaltningsloven

Lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020 om offentlighed i forvaltningen

10. Bilag 1. Anbefalede hjemmehørende plantearter til udsåning

Oversigt over hjemmehørende plantearter anbefalet til udsåning på arealer med tilsagn om permanent ekstensivering. Listen er udarbejdet på baggrund af et notat fra Aarhus Universitet (Strandberg B og Bruus M. 2024). Styrelsen har på baggrund af høringssvar suppleret listen med nogle enkelte arter, herunder halvsnyltare og nogle græsser.

I tabellen er arterne opdelt efter om de er egnede til såning i hele landet eller primært i en af de to biogeografiske regioner i Danmark, samt om de er bedst egnede til tørre eller fugtige jorder. For alle arter fremgår dansk navn, videnskabeligt navn, livsvarighed, præferencer i forhold til fugtighed, jordbund og næringsforhold samt hvilke naturtyper arten hyppigt forekommer. Listen over de hjemmehørende arter er vejledende.

Er du i tvivl om, hvorvidt en art, der ikke er på listen i bilag 2, er hjemmehørende eller ej, kan du slå den op i databasen arter.dk

Her kun du under 'Herkomst' se, om den har en 'Naturlig forekomst' eller f.eks. er 'Introduceret' (ikke-hjemmehørende) eller 'Invasiv' (ikke-hjemmehørende). Haveplanter er ikke med i databasen.

Arter til udsåning i hele Danmark, varieret jordbund

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Livsvarighed	Fugtighed		Jordbund			Næringsforhold		Andet	Naturtyper
			tør	fugtig	våd	sand	ler	Næringsfattig	Næringsrig		
almindelig røllike	<i>Achillea millefolium</i>	flerårig	x	x		x	x	x	x		vejkanter, skrænter, overdrev, ruderaer, kultur- og strandenge
liden klokke	<i>Campanula rotundifolia</i>	flerårig	x	x		x	x	x			overdrev, skrænter, vejkanter, hegn, grå klit
almindelig knopurt	<i>Centaurea jacea</i>	flerårig	x	x		x	x	x		muld, kalk	vejkanter, vedvarende græsmarker, grusgrave, kulturenge, skrænter
gederams	<i>Chamaenerion angustifolium</i>	flerårig	x	x		x	x		x		skovlysninger og -rydninger, klithede, grøn klit, markskel
horse-tidsel	<i>Cirsium vulgare</i>	toårig	x	x		x	x		x		vejkanter, ruderaer, vedvarende græsmarker, overdrev
almindelig hundegræs	<i>Dactylis glomerata</i>	flerårig	x	x		x	x		x		vedvarende græsmarker, vejkanter
vellugtende gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	flerårig	x	x		x	x	x			Moser, enge, overdrev, klitter

dunet havre	<i>Helictotrichon pubescens</i>	flerårig	x			x	x	x			Overdrev, skrænter
mosebunke	<i>Deschampsia cespitosa</i>	flerårig	x	x		x	x	x	x		moser, skove, enge
almindelig kongepen	<i>Hypochaeris radicata</i>	flerårig	x	x		x	x	x			vejkanter, overdrev, skrænter, klitter
hvid okseøje	<i>Leucanthemum vulgare</i>	flerårig	x	x		x	x	x			græsmarker, kulturenge, skrænter, vejkanter
mark-forglemmigej	<i>Myosotis arvensis</i>	en-toårig	x	x		x	x		x		agerjord, vejkanter
lancet-vejbred	<i>Plantago lanceolata</i>	flerårig	x	x		x	x	x			overdrev, skrænter, vejkanter, vedvarende græsmarker, ruderaler
tormentil	<i>Potentilla erecta</i>	flerårig	x	x		x	x	x		Tørvebund	tørverige enge, hedebakker, morbund i skov, egekrat
almindelig brunelle	<i>Prunella vulgaris</i>	flerårig	x	x		x	x	x	x		overdrev, enge, vedvarende græsmarker, kær, vekanter
alm. syre	<i>Rumex acetosa</i>	flerårig	x	x		x	x		x		enge, overdrev, vejkanter
rejnfan	<i>Tanacetum vulgare</i>	flerårig	x	x		x	x	x	x		vejkanter, skrænter, ved bebyggelse, strandvold
bugtet kløver	<i>Trifolium medium</i>	flerårig	x	x		x	x	x	x		skrænter, overdrev, vejkanter, skovbryn, langs skovveje
rød-kløver	<i>Trifolium pratense</i>	flerårig	x	x		x	x	x	x		skrænter, strandoverdrev, vedvarende græsmarker, vejkanter
lugtløs kamille	<i>Tripleurospermum inodorum</i>	enårig	x	x		x	x		x		agerjord, vejkanter, skrænter, ruderaler
muse-vikke	<i>Vicia cracca</i>	flerårig	x	x		x	x	x	x		lysåbne hegn og krat,

											vejkanter, skrænter, klitter, strandvold
almindelig stedmoderblomst	<i>Viola tricolor</i>	en-toårig	x	x		x		x			overdrev, agerjord
liden skjaller	<i>Rhinanthus minor</i>	enårig	x	x		x	x	x		halvsnylter	enge, strandenge, klit- og hedelavninger, vejkanter
stor skjaller	<i>Rhinanthus angustifolius</i>	enårig	x	x		x	x	x		Kalk halvsnylter	Enge, overdrev
rødtop sp.	<i>Odontites sp.</i>	enårig	x	x		x	x	x	x	halvsnylter	Enge, strandenge, overdrev
øjentrøst sp.	<i>Euphrasia sp.</i>	enårig	x	x		x	x	x		halvsnylter	Enge, strandoverdrev, overdrev

Arter til udsåning i hele Danmark, tør jordbund

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Livsvarighed	Fugtighed		Jordbund			Næringsforhold		Andet	Naturtyper
			tør	fugt	våd	sand	ler	Næringsfattig	Næringsrig		
rundbælg	<i>Anthyllis vulneraria</i>	flerårig	x			x		x			klitter, strandoverdrev, sandede skrænter, overdrev, vejkanter
liden burre	<i>Arctium minus</i>	toårig	x			x	x		x		vejkanter, ruderaler, omkring bebyggelser
vild gulerod	<i>Daucus carota</i>	toårig	x			x	x	x	x		vejkanter, græsmarker, sydvendte skrænter, stenede strandbredder
knoldet mjøddurt	<i>Filipendula vulgaris</i>	flerårig	x			x	x	x		kalk	skrænter, bakker, overdrev
gul snorre	<i>Galium verum</i>	flerårig	x			x		x			overdrev, skrænter, grå klit, strand, vejkanter
blodrød storkenæb	<i>Geranium sanguineum</i>	flerårig	x			x	x		x		bakker, skrænter, vejkanter, strandvolde
smalbladet høgheurt	<i>Hieracium umbellatum</i>	flerårig	x			x	x	x			klitter, heder, skrænter,

											overdrev, krat
prikbladet perikon	<i>Hypericum perforatum</i>	flerårig	x			x	x	x			skrænter, overdrev, lysåbne krat, vejkanter
blåmunke	<i>Jasione montana</i>	toårig	x			x		x			skrænter, bakker, overdrev, strandoverdr ev, grå klit
blåhat	<i>Knautia arvensis</i>	flerårig	x			x	x	x			overdrev, vejkanter, skrænter
almindelig kællingeta nd	<i>Lotus corniculatus</i>	flerårig	x			x	x	x			overdrev, strandoverdr ev, vejkanter, grå klit
håret høgeurt	<i>Pilosella officinarum</i>	flerårig	x			x		x		kalk	overdrev, skrænter, kliheder, grå klit
rødknæ	<i>Rumex acetosella</i>	flerårig	x			x		x			overdrev, strandoverdr ev, grå klit, vedvarende græsmarker, vejkanter, agerjord, skovrydning er
bidende stenurt	<i>Sedum acre</i>	flerårig	x			x		x			overdrev, stengærder, vejkanter, strandvolde
græsblade t fladstjern e	<i>Stellaria graminea</i>	flerårig	x					x			overdrev, skrænter, vejkanter, strandoverdr ev, grøn klit
smalblade t timian	<i>Thymus serpyllum</i>	flerårig	x			x		x			overdrev, skrænter, kystskrænter
hare- kløver	<i>Trifolium arvense</i>	flerårig	x			x		x			overdrev, skrænter, grå og grøn klit
filtbladet kongelys	<i>Verbascum thapsus</i>	toårig	x			x	x		x		skrænter, gærder, grusgrave, lysåbne hegn
hunde-viol	<i>Viola canina</i>	flerårig	x			x	x	x			vejkanter, skrænter, overdrev, grå klit, samt lysåbnent krat og skov
krat-viol	<i>Viola riviniana</i>	flerårig	x			x	x	x	x	muld	lysåben løvskov og krat, overdrev, klitter

bakke-svingel	<i>Festuca brevipila</i>	flerårig	x			x	x	x			på strandoverdrev og kystnære tørskrænter
---------------	--------------------------	----------	---	--	--	---	---	---	--	--	---

Arter til udsåning i hele Danmark, fugtig jordbund

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Livsvarighed	Fugtighed		Jordbund			Næringsforhold		Andet	Naturtyper
			tør	fugtig	våd	sand	ler	Næringsfattig	Næringsrig		
angelik	<i>Angelica sylvestris</i>	flerårig		x		x	x	x	x	muld	skovkanter og lysåbent krat, enge,
vild kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	flerårig		x		x	x		x		vejkanter, langs jernbaner, skovkanter, enge
gåsepoten til	<i>Argentina anserina</i>	flerårig		x		x	x		x	tåler salt	strandenge, strande, vejkanter, enge, tørvegrave, ved vandhuller
kær-tidsel	<i>Cirsium palustre</i>	toårig		x		x	x	x		humus	skovlysninger, moser, fugtige enge
fløjlsgræs	<i>Holcus lanatus</i>	flerårig		x		x	x	x			enge, vejkanter
gul fladbælg	<i>Lathyrus pratensis</i>	flerårig		x		x	x		x		enge, lysåbent krat, vejkanter
tæt blomstret hindebæger	<i>Limonium vulgare</i>	flerårig		x		x	x		x	kystnært, tåler salt	strandenge
bidende ranunkel	<i>Ranunculus acris</i>	flerårig		x		x	x	x	x		fugtige enge og vejkanter, vandlidende agerjord, fugtig skovbund
lav ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	flerårig		x		x	x	x	x		halvfugtige enge, overdrev og vejkanter
høst-borst	<i>Scorzoneroide s autumnalis</i>	flerårig		x		x	x		x		halvfugtige vejkanter, overdrev, enge, strandenge, vedvarende græsmarker

ager-svinemælk	<i>Sonchus arvensis</i>	flerårig		x		x	x	x	x		strandvold e, klitter, agerjord, ruderater
kær-galtetand	<i>Stachys palustris</i>	flerårig		x		x	x		x		rørsump, langs grøfter, vandlidende agerjord, ruderater
djævelsbid	<i>Succisa pratensis</i>	flerårig		x		x	x	x		humus	moser, enge, skrænter, overdrev, fugtig hede
følfod	<i>Tussilago farfara</i>	flerårig		x			x	x	x		fugtig bund på skrænter, vejkanter og ved bebyggelse r
tveskægget ærenpris	<i>Veronica chamaedrys</i>	flerårig		x		x	x	x	x	muld	enge, vejkanter, gravhøje, skovbryn og langs skovveje

Arter til udsåning i hele Danmark, fugtig til våd jordbund

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Livsvarighed	Fugtighed		Jordbund			Næringsforhold		Andet	Naturtyper
			tør	fugtig	våd	sand	ler	Næringsfattig	Næringsrig		
engkarse	<i>Cardamine pratensis</i>	flerårig		x	x	x	x	x	x		fugtige enge og kærmoser
almindelig mjøddurt	<i>Filipendula ulmaria</i>	flerårig		x	x	x	x	x	x	humus	ellesump og askeskov, enge, grøfter, langs vandløb
eng-nellikerod	<i>Geum rivale</i>	flerårig		x	x	x	x	x			ellesump, våd lysåben skov, enge, langs vandløb
sump-kællingetand	<i>Lotus pedunculatus</i>	flerårig			x	x	x	x	x	humus	enge, kær, væld
almindelig fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>	flerårig			x	x	x	x	x		moser, sumpe, sø- og åbredder, lysåben, fugtig skovbund
kattehale	<i>Lythrum salicaria</i>	flerårig			x	x	x	x	x		rørsump, ellesump,

											kærmoser, sø- og åbredder, grøfter
vand-mynte	<i>Mentha aquatica</i>	flerårig			x	x	x		x		rørsump, langs vandløb, våde enge, kær- og vældmoser, skovsumpe
eng-forglemmig	<i>Myosotis scorpioides</i>	flerårig			x	x	x		x		fugtige enge, ved søer og langs vandløb
strandest	<i>Tripolium vulgare</i>	flerårig		x	x	x	x		x	Kystnært, tåler salt	strandeng, strandsump
læge-baldrian	<i>Valeriana officinalis</i>	flerårig		x	x	x	x		x	kalk	fugtige enge, grøfter, fugtig, lysåben skov og krat

Arter til udsåning i Østdanmark, varieret jordbund

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Livsvarighed	Fugtighe d		Jordbund			Næringsforhold		And et	Naturtyper
			tør	fugtig	våd	sand	ler	Næringsfattig	Næringsrig		
almindelig bjørneklo	<i>Heracleum sphondylium</i>	toårig	x	x		x	x		x		vejkanten, krat, skovkanten
skovfladbælg	<i>Lathyrus sylvestris</i>	flerårig	x	x			x	x			skovkanten, hegn, skrænter
hulkrattet kodriver	<i>Primula veris</i>	flerårig	x	x		x	x	x			overdrev, bakker, skrænter, tørre enge, skovkanten
skovfladbælg	<i>Lathyrus sylvestris</i>	flerårig	x	x			x	x			skovkanten, hegn, skrænter

Arter til udsåning i Østdanmark, tør jordbund

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Livsvarighed	Fugtighe d		Jordbund			Næringsforhold		And et	Naturtyper
			tør	fugtig	våd	sand	ler	Næringsfattig	Næringsrig		
stor knopurt	<i>Centaurea scabiosa</i>	flerårig	x			x	x	x	x	kalk	vejkanten, skrænter, overdrev
høj stenkløver	<i>Melilotus altissimus</i>	toårig	x			x	x	x	x		strandvolde, strandoverdrev, diger, klinger

mark- krageklo	<i>Ononis spinosa</i>	flerårig	x			x	x	x			skrænter, overdrev, vejkanter
merian	<i>Origanum vulgare</i>	flerårig	x			x	x	x		kalk	skrænter, krat, skov- og vejkanter
smalblad et klokke	<i>Campanula persicifolia</i>	flerårig		x		x	x	x		kalk	skrænter, bakker med krat
hjertergr æs	<i>Briza media</i>	flerårig	x	x		x	x	x		kalk	Skrænter, bakker, overdrev, enge, moser

Arter til udsåning i Østdanmark, fugtig jordbund

Dansk navn	Videnskabeli gt navn	Livsvarigh ed	Fugtighe d		Jordbund			Næringsforhold		And et	Naturtyp er
			tø r	fugti g	vå d	san d	le r	Næringsfat tig	Næringsr ig		
krybend e læbeløs	<i>Ajuga reptans</i>	flerårig		x			x		x	muld	løvskov, skovenge, kulturenge
løgkarse	<i>Alliaria petiolata</i>	toårig		x			x		x	muld	løvskov, krat, ruderater, haver
hjordetrø st	<i>Eupatorium cannabinum</i>	flerårig		x			x		x		rørsumpe, lavmoser, vældskrænt er, fugtig løvskov, krat, grøfter, strandør sump
skov- jordbær	<i>Fragaria vesca</i>	flerårig		x		x	x		x	muld	bakker, skrænter, klinter, strandvolde

Arter til udsåning i Vestdanmark, tør jordbund

Dansk navn	Videnskabeli gt navn	Livsvarigh ed	Fugtighe d		Jordbund			Næringsforhold		And et	Naturtyp er
			tø r	fugti g	vå d	san d	le r	Næringsfatt ig	Næringsri g		
fåre- svingel	<i>Festuca ovina</i>	flerårig	x			x		x			overdrev, hede, klit